

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการรับรู้ การปฏิบัติ และปัญหาและอุปสรรคในการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพ ของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงาน ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม แผนกกุมารเวชกรรม แผนกสูติ-นรีเวชกรรม แผนกตา หู คอ จมูก แผนกศัลยกรรม แผนกศัลยกรรม กระจก ในกลุ่มงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพิจิตร ยศเว้นหัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้ที่อยู่ระหว่างการอบรม/ลาศึกษาต่อ จำนวนทั้งหมด 46 คน ช่วงที่ทำการศึกษาในเดือน กันยายน พ.ศ. 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของพยาบาล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน่วยงานผู้ป่วยนอก แผนกที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานผู้ป่วยนอก การได้รับการอบรม/ศึกษา/ดูงานเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ การเป็นวิทยากร การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้มารับบริการ ลักษณะวิธีการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพ ระยะเวลาในการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (check list) และข้อคำถามปลายเปิด มีจำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพตามแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพของสุปรียา ดันสกุล (2544) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้านคือ ด้านผู้ให้ความรู้ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ด้านวิธีการให้ความรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ แบบสอบจำนวน 80 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อคำถามการรับรู้การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 40 ข้อ และ ข้อคำถามการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 40 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้านดังนี้

1. ด้านผู้ให้ความรู้ จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านวิธีการให้ความรู้ จำนวน 11 ข้อ
4. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพิจิตร มีจำนวน 40 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการรับรู้หรือความเป็นจริงมากที่สุด = 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการรับรู้หรือความเป็นจริงเป็นส่วนใหญ่ = 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการรับรู้หรือความเป็นจริงบางส่วน = 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการรับรู้หรือความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นๆ ไม่ตรงกับการรับรู้หรือความเป็นจริง = 1 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติในการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพิจิตร มีจำนวน 40 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ได้แก่

ปฏิบัติมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการปฏิบัติหรือการกระทำ กิจกรรมตามความเป็นจริงทุกครั้ง	= 5 คะแนน
ปฏิบัติมาก	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการปฏิบัติหรือการกระทำ กิจกรรมตามความเป็นจริงบ่อยครั้ง	= 4 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการปฏิบัติหรือการกระทำ กิจกรรมตามความเป็นจริงบางครั้ง	= 3 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นๆ ตรงกับการปฏิบัติหรือการกระทำ กิจกรรมตามความเป็นจริงนาน ๆ ครั้ง	= 2 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นๆ ไม่ตรงกับการปฏิบัติหรือการกระทำ กิจกรรมตามความเป็นจริง	= 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนข้อมูล การรับรู้และการปฏิบัติ การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร พิจารณาจากคะแนนของการรับรู้และการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้วิธีการหาอันตรายภาคชั้นโดยใช้ค่าพิสัย (ประคอง กรรณสูต, 2542) โดยคำนวณจากคะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุด แล้วเอาผลลัพธ์ที่ได้มาแบ่งเป็น 3 ช่วงเท่าๆ กันซึ่งสามารถแปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับโดยรวมและรายด้าน คือ การรับรู้/การปฏิบัติมาก การรับรู้/การปฏิบัติปานกลาง การรับรู้/การปฏิบัติน้อย ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์การรับรู้/การปฏิบัติโดยรวม

148-200 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

94-147 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

40-93 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การกำหนดเกณฑ์การรับรู้/การปฏิบัติ ด้านผู้ให้ความรู้

41-55 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

26-40 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

11-25 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การกำหนดเกณฑ์การรับรู้/การปฏิบัติ ด้านกลุ่มเป้าหมาย

- 30-40 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 19-29 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 8-18 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การกำหนดเกณฑ์การรับรู้/การปฏิบัติ ด้านวิธีการให้ความรู้

- 41-55 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 26-40 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 11-25 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การกำหนดเกณฑ์การรับรู้/การปฏิบัติ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้

- 38-50 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 24-37 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 10-23 คะแนน หมายถึง การรับรู้/การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 17 ข้อเป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ โดยกำหนดตามแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพของสุปรียา ดันสกุล (2544) ในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ให้ความรู้ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ด้านวิธีการให้ความรู้ และด้านบรรยากาศการเรียนรู้

การควบคุมคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 2 ท่าน ผู้ศึกษานำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (content validity index: CVI) (Davis, 1992) แบบสอบถามการรับรู้การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพได้เท่ากับ 0.88 และแบบสอบถามการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพได้เท่ากับ 0.98 หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน

2. การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามการรับรู้และการปฏิบัติ การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพ ของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกำแพงเพชร และ โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ ที่มีสภาพใกล้เคียงกัน แห่งละ 10 คนจากนั้นนำข้อมูลไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้การให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพเท่ากับ 0.97 และได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพเท่ากับ 0.98 ค่าความเชื่อมั่น เมื่อแยกพิจารณาการรับรู้และการปฏิบัติ ด้านผู้ให้ความรู้เท่ากับ 0.87 และ 0.88 ด้านกลุ่มเป้าหมายเท่ากับ 0.86 และ 0.92 ด้านวิธีการให้ความรู้เท่ากับ 0.93 และ 0.97 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้เท่ากับ 0.95 และ 0.97 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิประชากร

ผู้ศึกษาแนะนำตัวเองกับประชากรที่ศึกษาและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา โดยชี้แจงให้ประชากรทราบว่าในการศึกษารั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ ประชากรมีสิทธิตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถาม และสามารถออกจากการศึกษาครั้งนี้ได้โดยไม่ต้องอธิบาย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ จะเก็บเป็นความลับและข้อมูลจะเสนอในภาพรวม และนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น เมื่อกลุ่มประชากรให้ความร่วมมือ ในการศึกษาจึงทำการเก็บข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพิจิตร แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาเข้าพบรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลพิจิตร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร

3. ผู้ศึกษาเข้าพบพยาบาลหัวหน้างานผู้ป่วยนอก พยาบาลหัวหน้างานอุบัติเหตุฉุกเฉิน และพยาบาลหัวหน้างานตา หู คอ จมูก และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร

4. ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษ จำนวน 46 ชุด โดยกำหนดรับแบบสอบถามกลับคืนภายใน 1 สัปดาห์ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 46 ชุด

5. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามมีความครบถ้วน สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 46 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลมาลงรหัสและวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยเฉพาะข้อมูลที่เป็นระดับช่วงหรืออัตราส่วน
2. ข้อมูลการรับรู้และการปฏิบัติการให้ความรู้ด้านสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพิจิตร วิเคราะห์โดย กำหนดหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการปฏิบัติการให้ความรู้ด้าน สร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพิจิตร วิเคราะห์โดยนำมาจัดหมวดหมู่ แจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved